

De erfenis van wijsheid **Joy Mills**

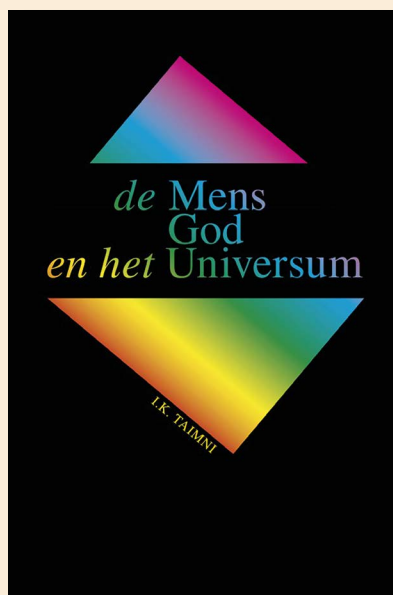
Joy Mills (1920 tot 2015) was tijdens haar leven zeer actief voor de Theosophical Society.

Dit artikel sluit prachtig aan bij de special van *Theosofia* bij dit juninummer, met de Nederlandse vertaling van haar boek *From Inner to Outer Transformation, Lectures on 'The Voice of the Silence'*.

Zij wier leven op wat voor manier dan ook is aangeraakt door de theosofische filosofie, zijn hierdoor erfgenamen geworden van een grote traditie van onsterfelijke wijsheid. Kennis van die traditie kan men verkrijgen door studie, door contemplatie, zelfs door het bediscussiëren met anderen van de principes van deze wijsheid. Wijsheid komt echter voort uit een 'totaal-weten', waarbij begrip voortdurend wordt uitgedrukt in iedere manier van leven. De erfenis van wijsheid waarvan wij vandaag de erfgenamen zijn, is van dien aard dat, tenzij wij worden getransformeerd door haar vitale kwaliteit, zij een steriel bezit kan blijven, weggesloten in boeken en ontoegankelijk voor ervaring. Een fundamenteel uitgangspunt, geïntroduceerd in *De Geheime Leer*, suggereert het bestaan van een verzamelde wijsheid van eeuwen, vandaag verifieerbaar door ervaring, en te testen op wetenschappelijke gronden. Van deze kennis, waarvan generaties van zieners en wijzen getuigen, kan worden gezegd dat zij een pentagram van wetten vormt waarvan het hoogste punt zich in de mens bevindt.

In de handen van haar hoeders, de adepten van wijsheid, is deze kennis veel meer dan alleen een verzameling van leerstellingen. Zij is een zich ontwikkelend, levend geheel, net zo levend als het universum dat er de zichtbare uitdrukking van is. Door het verzamelen van feiten kom je geen wijsheid tegen. Als je alle onderdelen van een klok op tafel legt, ervaar je niet de werking van een horloge, noch begrijp je zo de tijd. De erfenis van wijsheid waarvan wij vandaag de erfgenamen zijn, is een totale wijsheid waarvan ieder principe slechts één aspect van het geheel is, en het geheel de uitdrukking van het al omvattende bewustzijn dat het universum is. Zoals aan ons doorgegeven door die opvallende boodschapper, H.P. Blavatsky, ontplooit de wijsheid zich in een natuurlijke volgorde van begrijpen, terwijl zij, zoals zojuist gesuggereerd is, een pentagram van wetten vormt.

Basisprincipe is het fundamentele uitgangspunt dat er een universele werkelijkheid is waarin alles is gegrondvest en waarvan de essentie absoluut ongeconditioneerd bewustzijn is. Het waarlijke is volledig niet-materieel, zoals de wetenschap vandaag

bezig is te ontdekken en aan te tonen. Werkelijkheid *is*, wat er ook gebeurt in het universele krachtenveld van oneindige mogelijkheden. Wij zijn ingebed in die ene werkelijkheid, en alle voorbijgaande 'werkelijkheden' gehoorzamen de wetten van die universele ondeelbare werkelijkheid. Haar hoofdeigenschap is bewustzijn (chit) en dus is het universum door en door bewust en levend. In en van zichzelf is die werkelijkheid tijdloos-zijn (sat) en haar essentiële aard is harmonisch van kwaliteit (ananda). Haar aard zelf maakt het mogelijk dat schoonheid en vreugde elkaar op natuurlijke wijze opvolgen.

Het tweede uitgangspunt komt voort uit het eerste: het universum en al zijn verschijningsvormen zijn de periodieke manifestatie van de eerste werkelijkheid. Materie is een uitwas, een uitstoten van werkelijkheid, een werktuig van werkelijkheid

dat werkt van binnen naar buiten. Materie is dan de neerslag van energie die nooit gescheiden wordt van zijn bron, maar uitwendig verschijnt als de voorbijgaande vertoning van de ene werkelijkheid; het universum van zijn projecteert het universum van proces. Die projectie is periodiek, in overeenstemming met het inherente ritme van bewustzijn. Overal klopt de polsslag van de werkelijkheid, soms versneld tot zelfbewustzijn, zoals in de mens, soms vertraagd tot bijna onmeetbare cycli, zoals in de geologische tijdperken. Een wetenschapper schreef eens: *De polsslag van de planeet aarde is nog niet geteld. Maar een polsslag is er ... Een ritmisch kloppen in het magnetisch omhulsel rondom de planeet ontstaat door de zonnwind ... Binnen het magnetisch veld zet de atmosfeer van de aarde zich uit en krimpt weer in.* De kloppende polsslag van de werkelijkheid ontplooit zich spontaan om zichzelf te tonen wat zij mist, om zichzelf in grenzen vast te leggen, want in de primaire werkelijkheid zit de dynamiek van haar eigen aard. Het woord 'fohat' is toegewezen aan die dynamiek die door de wetenschap nog niet is ontdekt, behalve dan in zijn uitwerkingen.

Het universele veld is niet-actief bestaan. De activering in het universele veld van werkelijkheid, van dat wat de occultisten kennen als fohat, resulteert in werkzame universa, die voorbijgaand en tijdelijk zijn, en die schaduwen bouwen over het ware. Het derde uitgangspunt is dus: het universum wordt 'maya' (begoocheling) genoemd, omdat alles erin tijdelijk is hoewel het reëel genoeg is voor de bewuste wezens die zich erin bewegen. Dat wat was ingebed in de gelijktijdigheid binnen in het universele ware ontplooit zich nu opeenvolgend in de processen van tijd en evolutie. Daarom wordt het maya genoemd, omdat je het kunt meten. De mens als zelfbewust wezen leert om tijd te gebruiken, ermee en erin te werken, de processen van evolutie tot stand te brengen. Daarom is de mens de maat van alle dingen, en ook van alle processen: hij beïnvloedt zowel de tijd als het proces.

Het vierde punt van het pentagram is het basale uitgangspunt dat alles in het universum, door alle koninkrijken van de natuur heen, bewust is: begiftigd met het bewustzijn van zijn eigen soort, op zijn eigen niveau van waarnemen. De fundamentele werkelijkheid, niet deelbaar en niet materieel, is door en door bewust. Hoewel het zintuiglijk waarneembare een schaduw over die werkelijkheid werpt, is zij steeds geworteld in het oorspronkelijke bewustzijn en moet daardoor deelhebben in dat bewustzijn. Alles is ingebed in het ware en openbaart zichzelf in de volgorde van tijd. Daardoor wordt het universum, in overeenstemming met het vijfde uitgangspunt, van binnen naar buiten in werking gezet en geleid. Ontwerp, patroon en vorm komen tevoorschijn.

Zo kunnen we de vijf essentiële punten van tijdloze wijsheid visualiseren, een pentagram van wetten waaraan de gehele natuur gehoorzaamt. Het vindt zijn ultieme uitdrukking in de mens die alles wat overal in het universum aanwezig is bevat. Traditioneel was het symbool voor de mens de vijfpuntige ster: ieder punt kan staan voor een universele wet die de mens door zijn eigen natuur belichaamt. Het is dus zijn taak om de wet die hij vertegenwoordigt te worden.

De mens blijft, hoe ver zijn bereik ook is, hoever hij ook groeit, steeds op de aarde staan. Zijn voeten hebben ergens vaste grond; er is altijd één of andere basis, want zijn inzicht begint daar waar hij staat. Terwijl ons inzicht in wat is beperkt en begrensd wordt door onze huidige toestand kunnen we toch omhoog groeien, totdat ons bewustzijn zich uitstrekt tot de vijfvoudige punten van wijsheid, en wij ons bewust worden van wat van het begin af aan waar was: dat we onsterfelijk geworteld zijn in het zelf-bestaande.

Het bereiken van bewustwording is een wetenschappelijk proces dat 'het pad' genoemd kan worden. Leerstellingen, hoe nobel ook, zijn niet genoeg. Principes, hoe hoogstaand ook, zijn niet voldoende. Zoals de Pseudo-Dionysius zei: *De mens moet niet alleen de waarheid leren, hij moet haar ondergaan.* Er is een pad om te vinden en te gaan, hoewel er duizend manieren zijn om naar de ingang van dat pad te komen. Het pad is één en de leerling kiest het zelf. Onze erfenis van wijsheid (de titel van dit artikel) openbaart de aard van het pad: men vindt de fundamentele werkelijkheid door haar te leven. Door onze eigen inspanningen ontwikkelen we een enorm bewustzijnsvermogen. Door meditatie en 'juiste mindfulness' gebeurt wat Plato beschrijft: we 'herinneren' ons wie we werkelijk zijn. Als we leren om de eisen en verlangens van het tijdelijke zelf te vergeten, dan leren we ook, met ons herontdekte levensdoel voor ogen, om met diep mededogen alles wat we zijn en hebben te benutten bij het dienen van de mensheid. Want de mens heeft zichzelf verplicht tot het op zelfbewuste manier bevorderen van het volledige proces waar hij deel van uitmaakt.

Maar dit commitment vraagt om een radicaal afwijken van het normale ontwikkelingspatroon. Het vereist een nieuwe manier van groeien: niet langer groei in de zin van een lineaire volgorde, maar een zelf-transformatie die van binnenuit plaatsvindt. De meest toepasselijke analogie is het proces van metamorfose. Een rups wordt geen vlinder door een proces van lineaire groei, door alleen maar een

steeds grotere rups te worden. Het proces wordt pas voltooid als de rups zichzelf in zijn eigen cocon windt, zich isoleert van de buitenwereld die hem gevoed heeft, en helemaal op zijn eigen houtje een verbazende transformatie ondergaat. Daar binnen in de cocon vindt een welhaast wonderbaarlijk proces plaats: alle organen van de larve verdwijnen, ze worden gereduceerd tot een amorfe, vormloze, slijmerige emulsie zonder onderscheidbare structuur. Als door een wonder van reorganisatie, iets wat de biologie niet kan uitleggen, bestuurd door een mysterieuze dynamiek die de wetenschap nog niet benoemd heeft, van energie voorzien door een kracht die de natuurkundigen niet kennen, transformeert deze vormloze en ogenschijnlijk dode emulsie zichzelf tot een vlinder. Dat wat eens een rups was, is nu iets met vleugels en vol schoonheid, aangepast aan een totaal andere omgeving, namelijk de lucht, en uitgerust voor een totaal andere manier van leven.

Zo kan de mens zelfbewust en door zelfuitgedachte inspanning een vergelijkbare, even grote transformatie bereiken op een ander vlak van bewustwording: vanuit zijn aardse rupsenbestaan, via het ervaren van een lineaire groei door opeenvolgende incarnaties, tot het vrijere leven van spirituele regeneratie.

Dit is onze erfenis van wijsheid: wij zijn de erfgenamen van de eeuwen en hebben een heilige belofte in bewaring. Maar we moeten dan wel meer doen dan gegeven kennis of nieuwe kennis nastreven om de erfenis die ons is nagelaten in al haar grootsheid door te geven aan hen die na ons komen. We kunnen de waarheid op een zó intieme manier ontmoeten dat zij bezit van ons neemt. Dan kunnen we de universele principes in de vurige oven van levenservaring omsmeden tot het goud van wijsheid. Zo worden wij zelf getransformeerd en transformeren we onszelf steeds opnieuw. De eeuwige principes van wijsheid bevinden zich niet buiten ons: ze werken niet van buiten op ons in. Zij zijn de essentie van onze eigen aard: wij zijn zélf het pentagram van weten. Dat weten is het leven zien als geheel, met een blik op de alomvattende werkelijkheid. Als wij leven en handelen naar deze erfenis van wijsheid waarvan wij vandaag de erfgenamen zijn, dan kan deze nooit voor de mensheid verloren gaan.

Uit: *The Theosophist*, januari 2019.

Dit artikel verscheen in het Engelstalige tijdschrift *Theosophia*, volume XXV, nummer 4 in de lente van 1969, waarvan Boris de Zirkoff hoofdredacteur was (zie ook *Theosophy Forward*, december 2018).

Vertaling: Marianne Plokker

Luister naar de zang van het leven

Het is alsof ons vanuit het oorverdovend geraas van de slag, vanuit het lawaai en de herrie van onze strijd, vanuit de ruis van onze dagelijkse problemen, een lied heeft bereikt dat van verre tot ons is gekomen. Het is als een zoete melodie van een rustige stem waarnaar we kunnen luisteren en die ons na de strijd rust schenkt.

In feite is het een natuurlijke stap vooruit, als we zorgvuldig kijken naar onze ervaringen met conflicten en hoe we ze oplossen.

Hoe vaak

- wanneer we tekeer gingen tegen onze omstandigheden, worstelden met pijn, woede, verdriet, wanneer we zelfs gekweld in opstand kwamen tegen wat in onze ogen grof onrecht was - werden we niet plotseling heel kalm.

Er is een innerlijk loslaten, een tijdelijk afstand nemen van de strijd waarin we zo fanatiek verwickeld waren.

Er zijn geen tranen meer, alle passie is geweken, en we zijn rustig.

Psychologisch gezien is het zo dat geen enkele extreme toestand - of dat nu een hoogtepunt of een dieptepunt is - lang kan worden volgehouden zonder dat er een tegenreactie op volgt.

En soms komen we als het ware middenin het gewoel tot rust, tussen twee momenten van intense activiteit.

In zo'n pauze lijkt een innerlijke stem ons te verzekeren dat alles in orde is, dat we door kunnen gaan.

Zo beginnen we ook, wanneer we ons eenmaal hebben overgegeven aan de 'strijder' in ons (die 'eeuwige waarheid', zoals de noot die volgt op de eerste drie regels het *onsterfelijke Zelf* noemt) iets te horen dat op muziek lijkt.

Misschien heel vaag en ver weg, maar als we er met scherpe aandacht naar luisteren, beginnen we nóg weer een diepzinnige les te leren in de hal van lering.

Er is een wet van harmonie die ten grondslag ligt aan alle worstelingen, aan alle uiterlijke wrijvingen van het persoonlijke zelf.

Bron: Joy Mills

*Op de drempel van het heilige pad,
Een psychologisch commentaar op Licht op het Pad
(bladzijde 117 en 118).*